

تعیین میزان همبستگی نمرات زبان انگلیسی با مجموع نمرات قبولی دانشجویان زبان انگلیسی

مهرزاد منصوری، عضو هیأت علمی دانشگاه ایلام

Abstract

The admission of students of English to the universities of Iran is based on the sum of English, Theology, Persian literature and Arabic scores. To indicate the inaccuracy of this way of addmition, the study argues that the proportion of scores should be changed in favor of English.

According to this study, although the corrolation between English and total scores, in terms of both ordinal and interval scales, is significant, the contribution of three other subjects is remarkable.

The study claims that in order to addmit students to major in English, the share of language should be increased or at least a level a candidate must be qualified.

Key Words: Corrolation, Findings, Methods and procedures, Significant, Critical value, Mean ($\bar{X}$), Standard Deviation, Range, Minimum grade, Maximum grade, Results

چکیده فارسی:

پذیرش دانشجویان ایرانی برای رشته زبان انگلیسی در دانشگاه‌ها به نمرات آنان در درس‌های زبان، معارف اسلامی، ادبیات فارسی و زبان عربی، بستگی دارد. برای نشان دادن نارسانی این شیوه پذیرش دانشجوی زبان، تجدیدنظر در ضرایب نمرات این درس‌ها مورد بحث قرار گرفته‌اند تا بلکه دانشجویی که از نظر زبان خارجی قوی‌تر است، پذیرفته شود.

بر اساس این پژوهش، اگرچه همبستگی بین نمرات زبان و سایر درس‌ها بر حسب مقیاس مورد محاسبه، معنی‌دار است ولی سهم سه درس دیگر اهمیت خاصی دارد.

این بررسی بر آن است که برای پذیرش دانشجو در رشته‌های زبان، سهم نمرات زبان تا حد وجوب شرایط دانشجو افزایش یابد.

واژه‌های کلیدی: ضریب همبستگی، پیشینه پژوهش، روش و مراحل پژوهش، سطح معناداری، میانگین، انحراف معیار،

دامنه تغییر، کمترین نمره، بالاترین نمره، نتایج پژوهش

و یا تحصیل می‌پردازند. به همین دلیل امروزه در سراسر جهان،

تلاش‌های بسیاری انجام می‌گیرد تا افراد مستعد و آماده برای هر

رشته یا حرفه شناسایی شوند و سپس امکانات لازم برای تربیت

مقدمه

یکی از عوامل بسیار مؤثر در فرآگیری و پیشرفت علم، توانایی و میزان آمادگی کسانی است که در آن علم یا رشته خاص به تلاش

به عبارتی روش‌تر، پژوهش حاضر قصد دارد مشخص کند: «دانشجویان زبان انگلیسی که قرار است بیش از ۱۰ واحد انگلیسی در دانشگاه مطالعه کنند و سپس آینده شغلی خود را بر اساس آن رقم بزنند، آیا بر اساس توانایی شان در زبان انگلیسی پذیرفته می‌شوند یا خیر؟»

روش و مراحل انجام پژوهش

در این پژوهش، ابتدا نمرات درصدی این دانشجویان در دروس زبان خارجه، زبان عربی، ادبیات فارسی و معارف اسلامی به صورت جدول شماره یک ارائه شد. سپس با اعمال ضرایب و تعداد سؤال‌های هر درس، نمره خام و خالص هر دانشجو در هر درس محاسبه و در جدول دیگری (جدول شماره ۲) ارائه شد. با به گارگیری «روش آماری ضرایب همبستگی پیرسن»، میزان همبستگی این نمرات تعیین شده و سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. علاوه بر این، به دلیل اهمیت رتبه در پذیرش دانشجو، در چنین آزمون‌هایی این نمرات بر حسب رتبه (جدول شماره ۵) مرتب و سپس با به گارگیری «روش آماری ضرایب همبستگی اسپرمن» محاسبه و سرانجام تجزیه و تحلیل شده‌اند. در پایان، با توجه به داده‌های موجود، پس از تجزیه و تحلیل‌های لازم، سهم نمره زبان در پذیرش دانشجو مشخص شده است.

در این پژوهش همچنین با مراجعه به جداول موجود، نکات جالب توجهی ارائه شده که در قضاوت نهایی در خصوص ارزیابی نحوه پذیرش دانشجو مورد استفاده قرار گرفته است.

همیت پژوهش

ارزیابی و شیوه‌ای که سال‌ها بر اساس آن دانشجویان زبان انگلیسی در کشور پذیرش شده‌اند و صلاحیت صدھا جوان را برای ادامه تحصیل در این رشته سنجیده و هزاران نفر دیگر را از تحصیل در این رشته بازداشتی است، اهمیت این پژوهش را نشان می‌دهد. اگرچه این پژوهش در جامعه آماری تسبتاً کوچکی انجام گرفته است و در اظهار نظر درباره نتایج آن باید با احتیاط رفتار کرد، ولی به طور کلی نتایج بسیار مهمی را عرضه می‌کند که می‌تواند پایه تحقیقات بعدی با جامعه آماری وسیع تری قرار گیرد.

این افراد فراهم آید. بدیهی است، ملاک‌ها و معیارهایی که افراد بر اساس آن‌ها گرینش می‌شوند، اگر از حساسیت کافی برخوردار نباشد، یعنی نتوانند افراد مستعد و واجد شرایط را بدرستی سنجش و گرینش کنند، سبب می‌شوند که امکانات و هزینه زیادی صرف کسانی شود که در واقع برای انجام آن مهم استعداد کافی ندارند. این امر، از یک سو باعث به هدر رفتن بخش مهمی از هزینه‌ها می‌شود و از سوی دیگر، این گونه سنجش‌های نادرست سبب می‌شود کسانی که آمادگی و استعداد کافی در آن خصوص دارند، از انجام آن مهم بازداشت شوند.

با توجه به این که در کشور ما مقاضیان ورود به دانشگاه و تحصیل در یک رشته خاص نسبت به کسانی که مجوز ورود به دانشگاه و تحصیل در آن رشته را کسب می‌کنند، بسیار پایین است و از جمع زیاد مقاضیان تنها تعداد محدودی پذیرفته می‌شوند، توجه و بازبینی مذاوم ملاک‌ها و معیارهایی که به منظور ابزار تشخیص برگزیده می‌شوند، از اهمیت بسیار بیش تری برخوردار است.

موضوع پژوهش و جامعه آماری

این پژوهش بر آن است تا پذیرش دانشجویان زبان انگلیسی را در کشور مورد ارزیابی قرار دهد و با استناد به آمار و ارقام، نقاط قوت و ضعف آن را نشان دهد. در این پژوهش، دانشجویان رشته زبان و ادبیات انگلیسی دانشگاه ایلام پذیرفته شده در آزمون ورودی دانشگاه‌ها در سال تحصیلی ۷۸-۷۹ که تعداد آن‌ها ۳۸ نفر می‌باشد. به عنوان جامعه آماری انتخاب شده است.

هدف پژوهش

این پژوهش بر آن است تا در سطح داده‌های مورد تحلیل، میزان همبستگی نمرات زبان خارجه در آزمون ورودی دانشگاه‌ها با نمرات قبولی آن‌ها در کل آزمون ورودی دانشگاه‌ها که بر اساس آن اجازه ورود به دانشگاه‌ها و تحصیل در رشته زبان انگلیسی را می‌یابند. تعیین کند و مورد بررسی قرار دهد. در این پژوهش همچنین با استناد به جامعه آماری موردنظر، وضعیت پذیرش دانشجویان در رشته زبان انگلیسی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

یکی دیگر از مواردی که نتایج حاصله را مورد تردید قرار می‌دهد، آمار توصیفی زیر است.

جدول شماره ۴، آمار توصیفی دروس مؤثر در قبول دانشجویان

	زبان انگلیسی	عربی	ادیات فارسی	معارف اسلامی
میانگین	۶۸,۱۲	۵۱,۶۴	۸۳	۹۱,۴۴
انحراف معیار	۱۶,۲۸	۱۸,۱۴	۱۰,۳۹	۷,۱۲
تعداد	۲۸	۳۸	۳۸	۳۸
کمترین	۲۱	۱۸,۷	۶۲,۷	۸
یکشنبی	۹۴,۷	۸۶,۷	۹۶	۱۰

این جدول که بر مبنای داده‌های جدول ۱ و ۲ تهیه شده است، نشان می‌دهد که فاصله کمترین نمره تا بیشترین آن در زبان انگلیسی بسیار زیاد است. فاصله پایین‌ترین نمره تا میانگین نیز بسیار زیاد می‌باشد. درجه انحراف معیار هم که میزان پراکندگی را نشان می‌دهد، زیاد است. البته فاصله نسبتاً کم میانگین با بالاترین نمره (۲۶,۵۸) در مقایسه با فاصله میانگین تا پایین‌ترین نمره (۱۲,۴۷)، نقطه قوتی است که مجموعاً کلاس را در وضع مناسبی نشان می‌دهد.

جدول شماره ۴، مقایسه زبان‌های خارجی بازنگشتی

ردیف
۱	۱	۱۳	۱۱	۱۰	۱۲	۲۲	۲۱	۲۲	۲۱	۲۱	۲۸	۲۲	۲۲	۲۱	۲۱	۲۸	۲۲	۲۲
۲	۲	۸	۲۲	۱۰	۵	۲۲	۲۱	۲۲	۲۱	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۱۹
۳	۲	۲	۱۲	۱۰	۲۵	۲۲	۲۲	۲۶	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۰	۲۰	۲۰
۴	۲	۱۸	۱۴	۱۱	۲۱	۲۶	۲۲	۲۲	۲۳	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	۲۷	۲۷	۲۷
۵	۵	۵	۱۱	۱۵	۱۵	۱۵	۱۶	۲۵	۲۵	۲۱	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۲	۲۲	۲۲
۶	۵	۲	۱۶	۱۶	۱۶	۱۷	۲۶	۲۶	۲۸	۲۶	۲۶	۲۶	۲۶	۲۶	۲۶	۲۶	۲۶	۲۶
۷	۷	۶	۱۷	۱۷	۱۷	۱۲	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۵
۸	۸	۱	۱۸	۱۷	۱۹	۲۸	۲۸	۲۴	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸
۹	۸	۹	۱۹	۱۷	۷	۲۹	۲۸	۲۸	۲۷	۲۹								
۱۰	۱۱	۲۴	۲۱	۲۰	۱۶	۲۰	۲۰	۲۸	۲۸	۲۱	۲۰							

با به کارگیری روش آماری مناسب، ضریب همبستگی نمرات زبان انگلیسی و نمره کل ۶۶ به دست آمده که بر اساس داده‌های جدول در سطح $(0.5 < P < 0.6)$ معنادار است. این موضوع نشان می‌دهد که در مجموع بین نمرات زبان و نمره قبولی دانشجویان همبستگی وجود دارد. به عبارت روشن‌تر، کسانی که در آزمون ورودی دانشگاه‌ها در رشته زبان پذیرفته می‌شوند، به خاطر تأثیر نمرات دروس غیر زبان آن‌هاست و اغلب کسانی که در زبان رتبه خوبی کسب می‌کنند، قادر به کسب نمره از سایر دروس نیز هستند.

با وجود این که نتایج این تحقیق رابطه بین نمرات زبان و نمره نهایی این پذیرفته شدگان را معنادار نشان می‌دهد، ولی مواردی را هم مشخص می‌کند که باز این نتایج را زیر سوال می‌برد. از جمله این موارد، سهم ناچیز نمره زبان انگلیسی در نمره کل افراد پذیرفته شده است. بر اساس این جدول که خلاصه آن به صورت جدول شماره سه ارائه شده است. تنها نمره زبان خارجی سه نفر از پذیرفته شدگان بیش از یک سوم نمره کل شان بوده است و در خصوص بیش از نیمی از افراد (۲۵ نفر) کمتر از یک سوم نمره کل به نمره زبان خارجی تعلق گرفته است. این در حالی است که نمره زبان شش نفر کمتر از یک چهارم، دو نفر کمتر از یک پنجم، یک نفر کمتر از یک هفتم و یک نفر کمتر از یک هشتم نمره کل را به خود اختصاص داده‌اند. بر اساس این داده‌ها، حدود یک چهارم کلاس، دانشجویانی هستند که سهم نمره زبانشان کمتر از دروس دیگر می‌باشد. یعنی داوطلب به رشته‌ای وارد شده است که به اندازه سایر دروس آمادگی تحصیل در آن را ندارد و این افراد در کلاسی حضور دارند که فقط نفر از آن‌ها بیش از هشتاد درصد از سوال‌های زبان را پاسخ داده‌اند.

جدول شماره ۴، سهم نمره زبان در نمره قبولی

سهم زبان خارجی	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{8}$
فرآوانی	۴	۲۵	۶	۲	۱	۱

خارجه امتیاز مناسبی کسب کرده باشدند. آنچه که در خصوص نتایج این تحقیق جای بحث باقی می‌گذارد، این است که این شیوه پذیرش دانشجو سبب شده است تا تعدادی از پذیرفته شدگان کسانی باشند که به هیچ وجه آمادگی تحصیل در این رشته را ندارند. اگرچه این تعداد از لحاظ آماری تأثیر معناداری بر نتایج تحقیق نمی‌گذارند، ولی باعث اختلاف سطح در کلاس می‌شوند و می‌توانند در پیشرفت مجموعه کلاس خلل وارد آورند. همچنین با توجه به داده‌های موجود، این نتیجه حاصل می‌شود که احتمالاً کسان دیگری که بین فاصله بالاترین تا پایین ترین نمره قرار گرفته بودند، به خاطر دروس دیگر (عمومی) حذف شده‌اند.

در مجموع چنین استبانت می‌شود که با وجود شواهد نسبتاً قابل قبول برای دفاع از این شیوه پذیرش دانشجو، متولیان امر باید در پذیرش دانشجویان زبان انگلیسی شیوه مناسب‌تری مانند افزایش ضریب نمره زبان با کاهش ضریب سایر دروس را مدنظر قرار دهند.

در پایان، به نظر می‌رسد با توجه به تحلیل‌هایی که بر اساس داده‌های این پژوهش انجام گرفته است، استبانت می‌شود که لااقل بخشی از مشکلات آموزش زبان انگلیسی در ایران به نحوه پذیرش دانشجو در این رشته برمی‌گردد و لازم است که از سوی مسئولان، پژوهشگران و علاقه‌مندان به این رشته، توجه بیش‌تری مبذول شود.

نتایج

۱. جعفرپور؛ عبدالجواد، «نقدی بر یکی از آزمون‌های انگلیسی»، مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، دوره دوم، شماره اول، ۱۳۶۵، صص ۹۲-۱۰۵.

۲. صالحی؛ رضا، «نکاتی پرآمون ارزشیابی درک زبان انگلیسی و مروری بر سوال‌های امتحان‌های مهارتگ کشوری در دوره پیش دانشگاهی زبان انگلیسی در نیم سال اول»، مجله رشد آموزش زبان، شماره ۴۷، ۱۳۷۶، ص ۲۸-۳۸.

.۱۷

۳. فرهادی؛ حسین، «بررسی آزمون انگلیسی در کنکور سراسری»، مجله رشد آموزش زبان، شماره‌های ۳ و ۴، ۱۳۶۴.

۴. یارمحمدی؛ لطف‌الله، «نقدی بر آزمون انگلیسی کنکور سراسری در سال ۱۳۶۵»، صص ۲۸۹-۳۰۴، شانزده مقاله در زبان‌شناسی کاربردی و ترجمه، انتشارات نوید شیراز، ۱۳۷۲.

در جدول شماره ۵، در ستون اول، نمرات بر اساس رتبه در درس زبان خارجه در آزمون ورودی دانشگاه‌ها مرتب شده است. در ستون دوم این جدول، رتبه افراد با توجه به نمره کل آن‌ها آمده است. با توجه به این که پذیرش دانشجو بر اساس رتبه انجام می‌گیرد و این احتمال می‌رود که بین رتبه زبان و رتبه کل همبستگی وجود نداشته باشد، نگارنده، عملیات آماری تعیین ضریب همبستگی در این خصوص را نیز انجام داده است که نتایج حاصله، حاکی از وجود همبستگی در سطح معنادار ۰/۰۱ باشد:

معنادار بودن ضریب همبستگی میان رتبه زبان با رتبه کل به این معناست که رتبه کل پذیرفته شدگان با رتبه زبان بی ارتباط نیست. با وجود این تصویر کلی، با مراجعه به جدول می‌توان موارد قابل توجهی را مشاهده کرد که معنادار بودن ضریب همبستگی موارد دیگری را روشن می‌کند که در اینجا به بعضی از آن‌ها اشاره می‌شود:

۱. رتبه زبان نفر اول در کل آزمون، هشتم است. به عبارت دیگر، کسی که در زبان رتبه هشتم را کسب کرده، در کل آزمون اول شده است.

۲. کسی که بالاترین رتبه در زبان را به خود اختصاص داده، در رتبه سیزدهم جا گرفته است؛ یعنی یک سوم کلاس از او جلوتر قرار گرفته‌اند.

۳. کسانی که در کل آزمون در رتبه ۳۶، ۳۸، ۳۸ قرار گرفته‌اند، در زبان خارجه نیز چنین رتبه‌ای دارند. این امر نشان می‌دهد، تنها این سه نفر هستند که دروس دیگر هیچ‌گونه تأثیری در قبولی آن‌ها نداشته‌اند. با توجه به تعداد کم این افراد، میزان دخالت سایر دروس در قبولی سایر دانشجویان روشی می‌شود؛ یعنی دروس عربی، ادبیات و معارف اسلامی در قبولی ۲۵ نفر دیگر، تأثیر مثبت یا تأثیر منفی داشته است (دروس غیر زبان به قبولی ۱۴ نفر کمک کرده و در خصوص ۱۹ نفر دیگر، تأثیر منفی داشته است).

نتایج پژوهش

آنچه که از تحلیل داده‌های این پژوهش استبانت می‌شود این است که در مجموع، بین رتبه (یا نمره) زبان انگلیسی و نمره کل رابطه معناداری وجود دارد؛ اگرچه قبولی پذیرفته شدگان در رشته زبان انگلیسی منوط به حاصل جمع نمرات دروس عمومی آزمون است، ولی به طور طبیعی کسانی پذیرفته می‌شوند که از زبان